

เขารวมกับการมีส่วนร่วมพัฒนา ประชาธิปไตย

“เขารวมกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย”

เรื่อง	เขวชนกบการฝัส่วนร่วพพัฒนาประชาธิปไตย
ปีที่พิมพ์	มิถุนายน ๒๕๕๙
จำนวนหน้า	๕๐ หน้า
พิมพ์ครั้งที่ ๑	จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
จัดทำโดย	กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๙๔ - ๕ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๙๒
ข้อมูล	จุฬีวรรณ เติมผล
พิมพ์ข้อมูล	เสาวลักษณ์ ธนชัยอภิภัทร
ศิลปกรรม	นิธิทัศน์ องค์อศิวชัย
พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

๑๒ สาร เรื่อง “เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย” จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป รวมทั้งเผยแพร่ตามโครงการและ กิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ได้รับทราบถึงบทบาทของเยาวชน ในการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย ทั้งนี้ การเข้ามามีส่วน ในการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ การปฏิบัติตนเป็นพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย โดยยึดหลักประชาธิปไตย คุณธรรม และจริยธรรมในการดำเนินชีวิต รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา ประชาธิปไตยของเยาวชนจะเป็นการวางรากฐานประชาธิปไตย ของไทยให้เข้มแข็ง และยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย ของไทยให้ก้าวหน้า ยั่งยืน สืบไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จุลสารฉบับนี้จะเกิดประโยชน์กับเยาวชนคนไทยทุกคนและประชาชน ทั่วไป พร้อมทั้งช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้ยั่งยืนต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

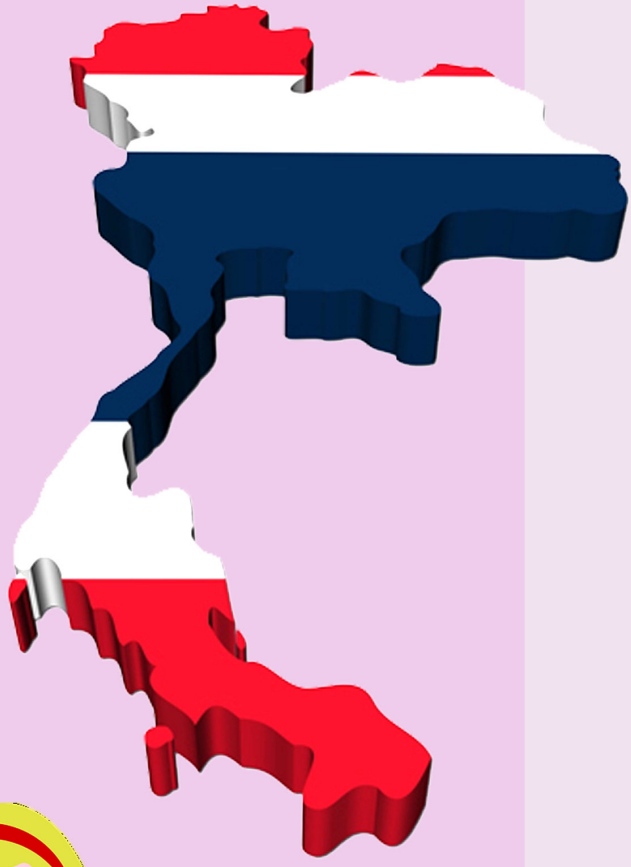

สารบัญ
ของฉบับนี้

	บทนำ	๗
	เยาวชนกับการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย	๑๐
	เยาวชนพลเมืองในระบบประชาธิปไตย	๑๔
	เยาวชนพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย	๒๐
	เยาวชนกับคุณธรรม จริยธรรม ในระบอบประชาธิปไตย	๒๘
	เยาวชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบบประชาธิปไตย	๓๔
	ความสำคัญของเยาวชนกับการพัฒนาประชาธิปไตย	๔๐
	บทสรุป	๔๔
	บรรณานุกรม	๔๗

เขวาชกบการฝั้วร่วฒพฒฒนาประชาริปไตย

บทนำ

ระบอบประชาริปไตยมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนไทยทุกคน เพราะการดำรงชีวิตตามวิถีทางของการปกครองตามระบอบประชาริปไตยเหมาะสำหรับประเทศไทย เป็นรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ประเทศไทยใช้รูปแบบการปกครองระบอบประชาริปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาเป็นระยะเวลากว่า ๘๐ ปีแล้ว

ประชาธิปไตยได้พัฒนาไปได้ระดับหนึ่ง เนื่องจากความเข้าใจในหลักการของประชาธิปไตยยังมีไม่ถึงถึงในหมู่ประชาชนชาวไทย จนอาจทำให้ขาดความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย การจะพัฒนา ระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น ต้องปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมประชาธิปไตยที่ถูกต้องให้แก่เยาวชน คนรุ่นใหม่ที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาร่างกายและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ความหมาย ของ “เด็ก” ไว้ตรงกันว่าหมายถึง ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ส่วนเยาวชน ให้ความหมายอันเป็นสากลซึ่งกำหนดโดยสหประชาชาติ คือ ผู้มีอายุ ระหว่าง ๑๕ – ๒๕ ปี ขณะที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาร่างกาย และเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ความหมายของเยาวชนว่า คือ บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ถึง ๒๕ ปีบริบูรณ์

เยาวชนกับกฎหมายส่วนที่พัฒนาประชาธิปไตย

ดังนั้น เยาวชนจึงหมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง ๑๕ – ๒๕ ปี ซึ่งกลุ่มเยาวชนดังกล่าวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย เนื่องจากเยาวชนคนหนุ่มสาวเหล่านี้จะเติบโตเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยต่อไป ประกอบกับองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นปีเยาวชนสากลและประเทศไทยได้กำหนดให้วันที่ ๒๐ กันยายนของทุกปีเป็นวันเยาวชนแห่งชาติ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเยาวชนของชาติจึงได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนและพัฒนาประเทศชาติได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการที่เยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติ และต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาชุมชนและสังคม เนื่องจากประชาธิปไตยมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกบริบทในสังคมและการดำเนินชีวิต

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยของเยาวชนนั้นเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้และการทำความเข้าใจในหลักการและแนวคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ถ่องแท้และตระหนักในคุณค่า จนเกิดศรัทธา รัก และหวงแหนระบอบประชาธิปไตย พร้อมทั้งปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย โดยมีจิตสาธารณะ ยึดหลักคุณธรรม และจริยธรรมในการดำรงชีวิตจนเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยในสังคม รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบ

ประชาธิปไตยในลักษณะต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยเยาวชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยดังที่กล่าวมาได้ดังนี้

เยาวชนกับการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาประชาธิปไตยสิ่งสำคัญ คือ การศึกษาเรียนรู้ถึงหลักการและแนวคิดพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หลักความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ หลักนิติธรรม หลักเหตุผล หลักการถือเสียงข้างมาก หลักประนีประนอม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานทางประชาธิปไตยที่สำคัญ โดยต้องศึกษาทำความเข้าใจ เข้าถึง อย่างลึกซึ้ง ละเอียดครบถ้วน ถูกต้องอย่างถ่องแท้ รวมทั้งการใส่ใจกระตือรือร้น ตั้งใจ ขวนขวายศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ การเข้าใจระบอบประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้จะส่งผลให้เยาวชนเข้าใจถึงสิทธิ เสรีภาพ บทบาทของตนในฐานะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาเรียนรู้เป็นสิ่งที่เยาวชนควรทำอย่างมีจิตสำนึก ซึ่งถือเป็นบันไดขั้นแรกของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยให้เข้มแข็งตลอดไป ทั้งนี้ การเรียนรู้เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่จำเป็นต้องศึกษาเฉพาะในตำราหรือในห้องเรียนเท่านั้น เยาวชนสามารถหาความรู้ภายนอก

เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

ด้วยการเข้าร่วมในโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย ณ ปัจจุบันมีหลากหลายโครงการที่หน่วยงานจัดทำขึ้นเพื่อให้เยาวชนได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างเสริมประสบการณ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น เช่น โครงการยุวชนประชาธิปไตย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เป็นโครงการที่จัดขึ้นต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้รับองค์ความรู้เชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศและประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการสร้างความสามัคคีสมานฉันท์ในสังคม

และขยายเครือข่ายเยาวชนของรัฐสภาให้ครอบคลุมทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนภารกิจขององค์กรนิติบัญญัติ

นอกจากการเรียนรู้เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยและตระหนักถึงคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ความหมายของศรัทธา คือ พลังแห่งความเชื่อมั่น ศรัทธาเป็นพลังช่วยให้ความอยาก ความปรารถนาประสบความสำเร็จให้ง่ายขึ้น “ศรัทธา” เป็นความเชื่อมั่นที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ที่แท้จริง หมายถึงในแต่ละความเชื่อศรัทธาต้องผ่านการวิเคราะห์ มีการพิสูจน์อย่างมีเหตุผลให้เป็นไปตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทั้งทางจิตและกายภาพ เรียกว่า ความศรัทธาที่แท้จริง เป็นศรัทธาในองค์ความรู้ ดังนั้นการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องสำคัญ เพราะศรัทธาจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นว่า แม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม ระบอบประชาธิปไตยจะเป็นระบบการเมืองที่ต้องจรรโลงไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นระบบที่มีการประชุมต่อรองหาข้อยุติ และเคารพในหลักการแห่งสิทธิเสรีภาพ ด้วยเหตุนี้ จิตสำนึกและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะเยาวชนคนรุ่นใหม่ ต้องมีความศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง หากขาดความศรัทธาหรือขาดความเชื่อมั่นว่าระบบดังกล่าวไม่สามารถแก้ปัญหาของประเทศชาติหรือสร้างความเจริญ

เยาวชนกับกบฏสามกษัตริย์ไทย

รุ่งเรืองให้แก่ประเทศชาติได้แล้ว จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา
ประชาธิปไตยให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

นอกจากนี้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อย่างถ่องแท้และศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย จะสร้างพฤติกรรม
ประชาธิปไตยภายในประเทศที่มีลักษณะของสังคมประชาธิปไตย
ได้แก่ สังคมที่มีกติกาที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม
คนในสังคมเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย มีวินัยและความรับผิดชอบ
เคารพความแตกต่างและใช้เหตุผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
บริหารประเทศ และตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ สังคมใดจะเป็น
สังคมประชาธิปไตยหรือไม่ ดูได้จากพฤติกรรมของคนในสังคมว่า
มีการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย มีวินัยและความรับผิดชอบ
เคารพความแตกต่างและใช้เหตุผล ประชาชนมีส่วนร่วม และมีการ
ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐทุกรูปแบบหรือไม่

เยาวชนพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

เยาวชนควรปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย “พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย” หมายถึง สมาชิกของสังคม มีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ ใช้สิทธิเสรีภาพควบคู่กับความรับผิดชอบ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา ไม่แก้ปัญหาด้วยความรุนแรง ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสาธารณะ และกระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบหรือร่วมขับเคลื่อน

เยาวชนกับกิจกรรมส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

สังคม และแก้ปัญหาสังคมในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ในครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ ระดับอาเซียน และระดับประชาคมโลก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญญา เทวานฤมิตรกุล คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้อธิบายคุณสมบัติของความเป็นพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ไว้ดังนี้

๑. รับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ ระบอบประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดของประเทศ ประชาชนในประเทศจึงมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงเป็นเจ้าของชีวิต และมีสิทธิเสรีภาพในประเทศของตนเอง ทำนองเดียวกับเจ้าของบ้านมีสิทธิเสรีภาพในบ้านของตน ระบอบประชาธิปไตยจึงทำให้เกิดหลักสิทธิเสรีภาพ และทำให้ประชาชนมีอิสรภาพ คือเป็นเจ้าของชีวิตตนเอง “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็น ไท คือเป็น อิสระชน ที่รับผิดชอบตนเอง และพึ่งตนเองได้ ไม่ยอมตนอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจ หรือภายใต้ “ระบอบอุปถัมภ์” ของผู้ใด เด็กจะกลายเป็น “ผู้ใหญ่” และเป็น “พลเมือง” หรือสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้อย่างแท้จริง เมื่อสามารถรับผิดชอบตนเองได้

๒. เคารพสิทธิผู้อื่น ในระบอบประชาธิปไตย ทุกคนเป็นเจ้าของประเทศ ทุกคนจึงมีสิทธิเสรีภาพ แต่ถ้าทุกคนใช้สิทธิเสรีภาพโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง หรือเอาแต่ความคิด

ของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หรือ ไม่สนใจว่าจะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใด ย่อมจะทำให้เกิดการใช้ สิทธิเสรีภาพที่กระทบกระทั่งกันจนกระทั่งไม่อาจที่จะอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุขต่อไปได้ ประชาธิปไตยก็จะกลายเป็น อนาธิปไตย (อนาธิปไตย หมายถึง ภาวะที่บ้านเมืองไม่มีรัฐบาลไม่มีกฎหมาย และระเบียบ ทำให้เกิดความวุ่นวายทางการเมือง) เพราะทุกคน เอาแต่สิทธิเสรีภาพของตนเองเป็นใหญ่ สุดท้ายประเทศชาติ ย่อมจะไปไม่รอด การใช้สิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องมีขอบเขต คือใช้สิทธิเสรีภาพได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้อง เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และจะต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตน ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

๓. เคารพความแตกต่าง เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของ ประเทศ ประชาชนจึงมีเสรีภาพในประเทศของตนเองดังที่ได้กล่าว มาแล้ว ระบอบประชาธิปไตยจึงให้เสรีภาพ และยอมรับความ หลากหลายของประชาชน ประชาชนจึงแตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องการเลือกอาชีพ วิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนา หรือความคิดเห็น ทางการเมือง ดังนั้น เพื่อมิให้ความแตกต่างนำมาซึ่งความ แตกแยก “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยอมรับและ เคารพความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ ถึงแม้จะแตกต่างกัน และจะต้องไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็น แตกต่างไปจากตนเอง ถึงแม้จะไม่เห็นด้วย แต่จะต้องยอมรับว่า

เขาวงกตกับกฎหมายส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

คนอื่นมีสิทธิที่จะแตกต่างหรือมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากเราได้ และต้องยอมรับโดยไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าใจว่าทำไมเขาถึงเชื่อ หรือเห็นแตกต่างไปจากเรา และไม่ต้องพยายามไปบังคับให้คนอื่น มาคิดเหมือนเรา “พลเมือง” จึงคุยเรื่องการเมืองกันในบ้านได้ ถึงแม้จะเลือกพรรคการเมืองคนละพรรค หรือมีความคิดเห็น ทางการเมืองคนละข้างกันก็ตาม

๔. เคารพหลักความเสมอภาค อำนาจสูงสุดของ ประเทศนั้นเป็นของประชาชนทุกคน ประชาชนทุกคนจึงเป็น เจ้าของประเทศร่วมกัน เมื่อเป็นเจ้าของร่วมกันทุกคนจึงมีส่วน ในประเทศอย่างเท่า ๆ กัน ดังนั้น ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นใคร ไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจน ไม่ว่าจะจบดอกเตอร์หรือจบ ป. ๔ ไม่ว่าจะมียานยนต์อะไร ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของนายหรือเป็นลูกน้อง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเพียงความแตกต่าง โดยทุกคนล้วนแต่ เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ ดังนั้น “พลเมือง” จึงต้องเคารพหลักความเสมอภาคและจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน คือเห็นคนเป็นแนวระนาบ (horizontal) เห็นตนเท่าเทียม กับคนอื่น และเห็นคนอื่นเท่าเทียมกับตน ไม่ว่าจะยากดีมีจน ทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน ถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยแต่จะเป็นไปอย่างเท่าเทียม ซึ่งจะแตกต่าง อย่างสิ้นเชิงจากสังคมแบบอำนาจนิยม หรือสังคมนิยมระบบอุปถัมภ์ ซึ่งโครงสร้างสังคมจะเป็นแนวตั้ง (vertical) ที่ประชาชนไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียม ไม่ใช่อิสระชน และมองเห็นคนเป็นแนวตั้ง มีคน

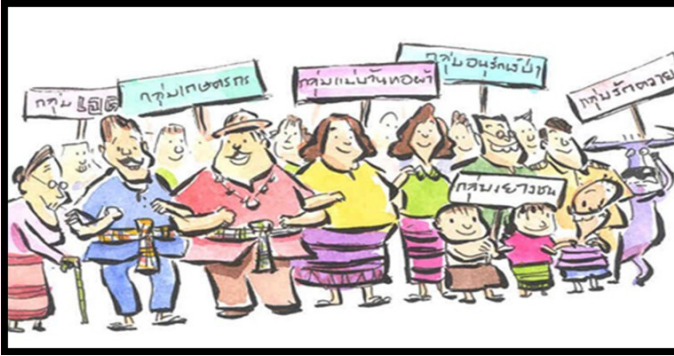

ที่อยู่สูงกว่าและมีคนที่อยู่ต่ำกว่า โดยจะยอมคนที่อยู่สูงกว่า แต่จะเหยียดคนที่อยู่ต่ำกว่า ซึ่งมีใช้ลักษณะของ “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย

๕. เคารพกติกา ประชาธิปไตยต้องใช้กติกาหรือกฎหมายในการปกครอง ไม่ใช่อำเภอใจ หรือใช้กำลัง โดยทุกคนต้องเสมอภาคกันภายใต้กติกานั้น แต่ถึงแม้จะมีกฎหมายหรือมีกติกา แต่หากว่าประชาชนไม่เคารพหรือไม่ปฏิบัติตามกติกาก็ห้ามมีประโยชน์อันใดไม่ ระบอบประชาธิปไตยจึงจะประสบความสำเร็จได้ ต่อเมื่อมี “พลเมือง” ที่เคารพกติกา และยอมรับผลของการละเมิดกติกา “พลเมือง” จึงต้องเคารพ “กติกา” ถ้ามีปัญหาหรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นก็ต้องใช้วิถีทางประชาธิปไตยและใช้กติกาในการแก้ไข ไม่เล่นนอกกติกา และไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง

๖. รับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม สังคมหรือประเทศชาติมิได้ดีขึ้นหรือแย่ลงโดยตัวของมันเอง ที่สังคมแย่ลงไปทุกวันนี้เป็นเพราะการกระทำของคน ในทางกลับกันสังคมก็ย่อมจะดีขึ้นได้ด้วยการกระทำของคนในสังคม “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นผู้ที่ตระหนักว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน “พลเมือง” จึงไม่ใช่คนที่ใช้สิทธิเสรีภาพตามอำเภอใจ แล้วทำให้สังคมเสื่อมหรือเลวร้ายลงไป หากเป็นผู้ที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยตระหนักอยู่เสมอว่าการกระทำใด ๆ ของตนเองย่อมมีผลต่อสังคมและส่วนรวม “พลเมือง” จึงต้อง

รับผิดชอบต่อสังคม และมองตนเองเชื่อมโยงกับสังคม เห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นั้น โดยเริ่มต้นที่ตนเอง คือร่วมแก้ปัญหา ด้วยการไม่ก่อปัญหา และลงมือทำด้วยตนเอง ไม่ใช่เอาแต่เรียกร้องคนอื่น หรือเรียกร้องแต่รัฐบาล ให้แก้ปัญหา แล้วตนเองก็ก่อปัญหานั้นต่อไป

คุณสมบัติของ “พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย” ทั้งหกประการนี้ สามารถสรุปให้สั้นลงได้เหลือสามประการคือ หนึ่ง เคารพผู้อื่น เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค สอง เคารพกติกา และ สาม มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและพึ่งตนเอง เมื่อประชาชนเป็น “พลเมือง” ก็จะเปลี่ยนจาก ภาวะ หรือ ปัญหา กลายเป็น พละ ของ เมือง หรือ กำลังของเมือง ปัญหาทุกอย่างของสังคมก็จะแก้ไขได้ สังคมก็จะเข้มแข็ง และประชาธิปไตยก็จะประสบความสำเร็จ

เยาวชนพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย

การเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย “พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย” หมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ดำรงตนเป็นประโยชน์

ต่อสังคม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยจรรโลง รักษาวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามไว้ ยึดมั่นในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองในท้องถิ่นและประเทศชาติ ซึ่งความเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยดังที่กล่าวมาจะส่งผล

เยาวชนกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ประชาธิปไตย

ทำให้สังคมและประเทศชาติมีความสุขและเป็นระเบียบเรียบร้อย ประเทศชาติพัฒนาก้าวหน้าอย่างมั่นคง สมาชิกในสังคมใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข ทำให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้เป็นสังคมและประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของเยาวชน

ด้านสังคม การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การเคารพระเบียบของสังคม การกตัญญูต่อบิดา มารดาและผู้มีพระคุณ การมีจิตสาธารณะ คือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและรักษาสาธารณสมบัติของชาติ

ด้านเศรษฐกิจ การประหยัดและอดออมในครอบครัว การซื้อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ การพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การสร้างงาน และสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทย และสังคมโลก การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดีของชาติเป็นสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง การเคารพกฎหมาย การรับฟังข้อคิดเห็นของทุกคนโดยอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น การยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า การซื้อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม การทำงานอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลา

นอกจากนี้เยาวชนยังสามารถสนับสนุนส่งเสริมบุคคลอื่น ให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย โดยเฉพาะบุคคล ในครอบครัว เพื่อนฝูงและบุคคลทั่วไปด้วยวิธีการดังนี้

ส่งเสริมความสามัคคี สังคมใดหากขาดซึ่งความสมัครสมานสามัคคีสังคมนั้นก็จะประสบกับมหันตภัย ความรักใคร่สามัคคีทำให้ประเทศชาติสามารถตั้งอยู่ได้ตราบเท่าทุกวันนี้ ดังคำสุภาษิตที่ว่า “สามัคคีคือพลัง” โดยเฉพาะในสภาพปัจจุบันของสังคมไทย ความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญที่จะไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกทางสังคมแม้จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทางการเมือง ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีพื้นฐานของความจริงใจ

เยาวชนกับกิจกรรมส่วนรวมพัฒนาประชาธิปไตย

ต่อกัน เพราะหากคนในสังคมขาดความจริงใจต่อกัน การทำงาน หรือการติดต่อสมาคมระหว่างกันจะติดขัดไม่ราบรื่น เนื่องจาก แต่ละฝ่ายจะไม่ไว้ว่างใจกัน ซึ่งนอกจากความจริงใจต่อกันแล้วจะต้องปราศจากอคติต่อกันด้วย มิเช่นนั้น จะมีการนำความรู้สึกส่วนตัว ความชอบ ความโกรธ ความเกลียดมาใช้ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน หากเป็นเช่นนั้นแล้วความสามัคคีย่อมไม่อาจเกิดขึ้น สังคมนั้นจะอุดมไปด้วยความหวาดระแวง ไม่มีพลังเชิงสร้างสรรค์ที่จะผลักดันสังคมให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมความสามัคคีสามารถทำได้หลายประการ เช่น การจัดให้มีการประชุมหรือ ปรึกษากิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และลงมือทำกิจกรรมนั้นอย่างพร้อมเพียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันจนกระทั่งสำเร็จจุล่ง เป็นต้น

ส่งเสริมสันติวิธี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้กันโดยเฉพาะ
ในสังคมปัจจุบัน เยาวชนจะใช้กำลังในการแก้ไขปัญหา จะเห็น
ได้จากข่าวสารที่เผยแพร่ตามช่องทางต่าง ๆ การใช้กำลัง
ในการแก้ไขปัญหาไม่ใช่แนวทางของระบอบประชาธิปไตยที่ต้องใช้เหตุผล

เคารพซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นมนุษย์ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
สิ่งเหล่านี้ย่อมทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข หลักความ
สันติสุขเป็นแนวทางสำคัญในการขจัดความขัดแย้งทั้งความรุนแรง
และเรื่องทั่วไปได้เป็นอย่างดี การส่งเสริมสันติสุขสามารถกระทำได้
ด้วยการยึดหลักเหตุผล การเปิดใจให้กว้างยอมรับความแตกต่าง
ที่มีในสังคม สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่สันติวิธีอันเป็นหลักการสำคัญของ
ระบอบประชาธิปไตย

เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

ส่งเสริมให้รักความยุติธรรม คือ ส่งเสริมให้ยึดมั่นในความดี ความถูกต้อง ไม่ลำเอียง กระทำการ ทั้งปวงโดยปราศจากอคติ ใช้ ปัญญาไตร่ตรองวิเคราะห์เหตุผล อันเกิดขึ้นโดยสมควรแก่เหตุ และตระหนักรู้ว่าพึงปฏิบัติอย่างไร จึงจะพอเหมาะ พอควรแก่เหตุ นั้น ๆ การส่งเสริมความยุติธรรม สามารถทำได้โดยรู้จักจำแนกผลประโยชน์ส่วนตนออกจาก ผลประโยชน์สาธารณะ ยึดถือหลักเหตุผลและความสมเหตุสมผล โดยไม่เลือกปฏิบัติและไม่ปกป้องสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ส่งเสริมการสร้างมิตรภาพ การสร้างมิตรภาพเป็นสิ่ง สำคัญมากสำหรับเยาวชนเพราะมิตรภาพที่ดีสามารถลดความ ขัดแย้งหรือความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี ในการเป็นมิตร

ที่ดีต่อกันนั้น เราต้องพยายามที่จะเข้าใจผู้อื่นก่อนที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นมาเข้าใจเรา นอกจากนี้ความเข้าใจระหว่าง “เรา” และ “เขา” จะต้องเป็นความเข้าใจร่วมกันโดยมุ่งผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และในการทำงานร่วมกันนั้น ทั้ง “เรา” และ “เขา” จะต้องทำแบบ “สนับสนุน” และ “ส่งเสริม” ไม่ขัดแย้งกันและไม่มุ่งทำลายกัน

การแสดงความไม่ลำเอียง ความลำเอียงที่สำคัญมี ๔ ประการคือ ความลำเอียงเพราะรักใคร่ ความลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน ความลำเอียงเพราะงี่เงา ความลำเอียงเพราะกลัวหรือ

เกรงใจกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดปัญหามากเพราะถ้าเห็นว่าการปฏิบัติแบบนี้ทำให้ได้ดี คนจะปฏิบัติตามและจะนำไปสู่ความวุ่นวายในสังคมได้ ดังนั้นการแสดงความไม่ลำเอียงจึงมีความสำคัญ

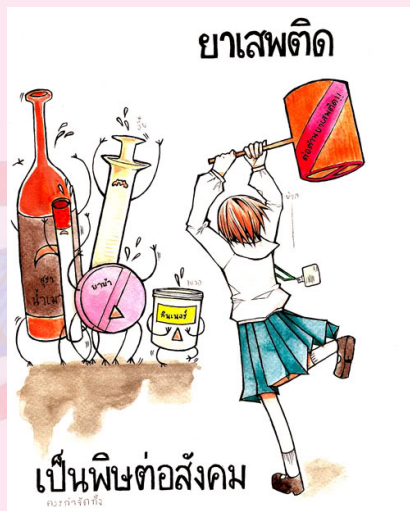
เขาวงกตกับความรักส่วนร่วมพัฒนาประเทศไทย

การไม่ลำเอียงหมายถึง การกระทำด้วยความเป็นกลาง ปราศจากอคติทั้งปวง กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีสติปัญญา คือ พิจารณาเหตุผลอันเกิดขึ้นโดยสมควรแก่เหตุรู้ว่าพึงปฏิบัติอย่างไรจึงเหมาะสมกับเหตุผลนั้น รู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก ผู้ใดที่กระทำผิดก็ไม่ปกป้อง บุคคลที่กระทำได้ยอมได้รับการยอมรับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม และยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นถือปฏิบัติต่อไป

การไม่ชักนำเพื่อน
 ไปในทางที่ผิด สังคมไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ สังคมวัตถุนิยม สังคมบริโภคนิยม สังคมที่บริโภคเงินตราและบริโภคทรัพย์สินกลายเป็นเครื่องชี้วัดคุณค่าของคนโดยไม่คำนึงด้านคุณธรรม จริยธรรม คนมีเงินได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี ความมีหน้ามีตา มีเกียรติของบุคคลวัดด้วยจำนวนเงิน ด้วยเหตุนี้คนจึงแสวงหาเงินให้มากที่สุดโดยไม่คำนึงว่า

จะเป็นวิธีการที่ถูกต้องหรือไม่หรือไม่ชอบต่อคุณธรรมและจริยธรรม กฎหมายและสังคมจะเสียหายหรือไม่ เช่น การเล่นเกมพนัน การเสพยาเสพติด พฤติกรรมดังกล่าวจะทำให้ผู้ปฏิบัติเสื่อมเสียแล้วยังทำให้สังคมเสื่อมทรามด้วย เช่น การเล่นเกมพนันเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ประเทศชาติขาดแรงงานสำคัญในการพัฒนาประเทศเยาวชนจึงควรชี้ชวนให้คนในสังคม เช่น เพื่อนฝูง คนในครอบครัว เกิดมโนสำนึกต่อความถูกต้องดีงาม คำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลอื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

เยาวชนกับคุณธรรม จริยธรรมในระบอบประชาธิปไตย

“คุณธรรมและจริยธรรม” เป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากหลักการอิสรภาพ

เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

เสรีภาพ และความเสมอภาค ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความเสี่ยงต่อการทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ถ้าสมาชิกในสังคมขาดคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งคุณธรรมและจริยธรรมยังเป็นพื้นฐานสำคัญของบุคคลทั่วไปที่ควรยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิต หากเยาวชนนำหลักคุณธรรมจริยธรรมในระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักในการดำเนินชีวิต การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยก็จะพัฒนายั่งยืนสืบไป

ความหมายและความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของ “คุณธรรม” หมายถึง สภาพคุณงามความดี เป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจซึ่งสามารถแยกออกเป็นสองความหมาย คือ

- ความประพฤติดีงามเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ
- การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ และอาจกล่าวได้ว่า คุณธรรม คือ จริยธรรมแต่ละข้อที่นำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น เป็นคนซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีความรับผิดชอบ เป็นต้น

“จริยธรรม” แปลว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม ซึ่งก็คือ กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ความเป็นผู้มีปรีชาญาณ (ปัญญาและเหตุผล) ทำให้มนุษย์มีมโนธรรม รู้จักแยกแยะ ความถูก ผิด ควร ไม่ควร

นอกจากนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริม คุณธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ได้ให้ความหมายของ “คุณธรรม” ว่า หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดีงาม เป็นมโนธรรม เป็นเครื่อง ประคับประคองใจให้เกลียดความชั่ว กลัวบาป ใฝ่ดี เป็นเครื่องกระตุ้น ผลักดันให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดีที่มีความสงบเย็น ภายใน เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดขึ้น และเหมาะสม กับความต้องการในสังคมไทย และคำว่า “จริยธรรม” ก็หมายถึง กรอบหรือแนวทางอันดีงามที่พึงปฏิบัติ ซึ่งกำหนดไว้ในสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงาม ความสงบร่มเย็นเป็นสุข ความรัก ความสามัคคี ความอบอุ่นและปลอดภัยในการดำรงชีวิต

นักคิด โสเครตีส เห็นว่า คุณธรรมที่แท้จริงมีคุณค่าภายในตัว ของมัน คือ ทำให้ผู้ครอบครองความดีเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ส่วนเพลโตเห็นว่า คุณธรรมต้องตั้งอยู่บนความรู้ สิ่งที่ยึดถือว่าเป็น คุณธรรม เช่น ความกล้าหาญ ความพอดี ความยุติธรรม และศาสนกิจ

เขาวงกตกับกาพย์ส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

จะไม่เป็นคุณธรรม หากสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นไม่มีความรู้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ สังคมที่คนในสังคมไม่มีคุณธรรม จริยธรรม ก็จะเป็นสังคมไร้ระเบียบ มีการเบียดเบียนละเมิดและขัดแย้งกัน

ดังนั้น “คุณธรรมและจริยธรรมระดับบุคคล” จึงหมายถึง สภาพคุณงามความดีที่เป็นประโยชน์ของบุคคลแต่ละคน โดยจำแนกคุณธรรมและจริยธรรมระดับบุคคลในสังคมประชาธิปไตย ออกเป็นสองส่วน คือ “การมีคุณสมบัติของมนุษย์ที่ดี” และ “การเป็นประชาชนที่ดีในสังคมประชาธิปไตย”

การเป็นประชาชนที่ดีในสังคมประชาธิปไตย เป็นลักษณะ เฉพาะและเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับประชาชนที่ต้องมีคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างไปจากสังคมในระบอบการปกครองอื่นซึ่งอาจ เรียกได้ว่า เป็นคุณลักษณะทางจิตของบุคคล ต้องสอดคล้องกับการพิทักษ์ความเป็นอิสราภาพ เสรีภาพ และเสมอภาคของตนเอง ไปพร้อมกับการเคารพในอิสราภาพ เสรีภาพ และเสมอภาค ของคนอื่นด้วย ได้แก่

๑. การเคารพในสิทธิศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยเท่าเทียมกัน

๒. การยอมรับความแตกต่างทางความคิด

๓. การเคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น

๔. การตระหนักและแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

๕. การตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อส่วนรวม

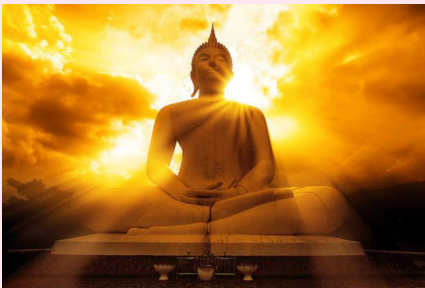
๖. การเห็นแก่ประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล

หากบุคคลในสังคมคำนึงถึงแต่สิทธิเสรีภาพของตนเอง โดยไม่สนใจสิทธิเสรีภาพของคนอื่น ก็จะมีความเห็นแก่ตัวยิ่งถ้ามีการพัฒนาการขึ้นเป็นผู้ปกครองก็จะกลายเป็นผู้ปกครองที่เผด็จการ

“การมีคุณสมบัติของมนุษย์ที่ดี” เป็นคุณสมบัติร่วมของ นานาศาสนาที่กล่าวถึงความดีที่พึงมีในตัวบุคคล อาทิ ความซื่อสัตย์ การทำความดี ความเมตตา การยึดมั่นในหลักธรรม ได้แก่

๑. การยึดและปฏิบัติตามศาสนา

๒. การเป็นคนดีในสังคม

เขาวงกตกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

ฉะนั้น หากจะอธิบายถึง “คุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลที่พึงมีในสังคมประชาธิปไตย” หมายถึง การมีคุณงามความดี ในการทำหน้าที่พลเมืองของสังคมประชาธิปไตย ความสำคัญ ของประเด็นนี้อยู่ที่การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่ดีมีใช้ขึ้นอยู่กับว่ามีผู้ปกครองที่ดีมีคุณธรรม หรือการทำหน้าที่ ให้บริการประชาชน บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชนเท่านั้น แต่ต้องขึ้นอยู่กับทำหน้าที่ต่อประเทศชาติของประชาชน ด้วย ดังนั้น คุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลที่มีต่อสังคม ประชาธิปไตย จึงต้องประกอบด้วย การมีรูปแบบความคิด สร้างสรรค์ทางบวกในการแสดงบทบาทอย่างแข็งขันในการ ร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสังคมด้านต่าง ๆ เช่น การมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจประเด็นสาธารณะ การมีส่วนร่วมในการ กระทำเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ การสนับสนุนการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ ของบ้านเมือง/เคารพในกฎกติกาของสังคม การติดตามตรวจสอบ การทำงานของผู้บริหารและหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

เขาวงกตกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจต่อการเมืองการปกครองของประเทศ และที่สำคัญ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ยังเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง คือเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบ

เขาวงกตกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การเมืองประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยที่สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ แสดงว่าสังคมนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยต่ำ ถ้ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง แสดงว่าสังคมนั้นมีการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูง อีกทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวบ่งบอกถึงอุดมการณ์เจตคติทางการเมืองของประชาชนในชาติได้อีกด้วย

สำหรับเยาวชนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่น เมื่ออายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์

ในวันออกเสียงเลือกตั้ง การใช้สิทธิดังกล่าวเป็นการแสดงออกทางการเมือง และเป็นโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ง่ายที่สุด เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนต่อการตัดสินใจ

เลือกตัวแทนเข้าสภาโดยการลงคะแนนเสียงตามความเห็นชอบ
 ของตนว่าจะเลือกผู้ใดเข้าไปทำหน้าที่ในการตรากฎหมายและ
 บริหารประเทศ การเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับประเทศ
 หรือการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น หากเยาวชนคนรุ่นใหม่ใส่ใจและ
 ตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เลือกคนที่ชอบ
 และคนที่ใช่ เข้าไปทำหน้าที่แทนตนในการบริหารประเทศ เยาวชน
 คนรุ่นใหม่ก็จะเป็นพลังขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้เกิดการ
 พัฒนาก้าวหน้ามั่นคงต่อไป

การออกเสียงประชามติ เยาวชนที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี
 บริบูรณ์ในวันออกเสียงประชามติสามารถใช้สิทธิในการออกเสียง
 ประชามติได้ การออกเสียงประชามติเป็นกลไกการมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนในทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่ทำให้สิทธิแก่ประชาชนในการ
 แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ

เยาวชนกับ กกต. ร่วมกันพัฒนาประชาธิปไตย

ของประเทศที่มีผลกระทบต่อประชาชนทั่วประเทศ และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความต้องการที่แท้จริงของตนให้รัฐบาลทราบ

นอกจากนี้การเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองหรือการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมืองในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สร้างสรรค์สังคม ก็เป็นส่วนหนึ่งในการมี

ส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบกับประเทศไทยมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีจุดมุ่งหมายให้มีการพัฒนาเด็กและเยาวชนในวิถีทางประชาธิปไตย รู้จักเคารพสิทธิผู้อื่น รวมทั้งเคารพกฎกติกาของสังคม รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ช่วยเหลือผู้อื่น โดยมีจิตสำนึกในการให้และการอาสาสมัคร มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ โดยคำนึงถึงหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนและประชาคมท้องถิ่น รวมทั้งยังส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด กรุงเทพฯ และระดับประเทศ ซึ่งการส่งเสริมการ

จัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งที่เยาวชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผ่านโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของสภาเด็กและเยาวชนตามกรอบและภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราช

เขาวงกตกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

บัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้สภาเด็กและเยาวชนยังเป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างรัฐกับเยาวชน โดยจะเป็น ศูนย์กลางรับข้อมูลจากจังหวัดต่าง ๆ นำมาสะท้อนไปสู่ผู้ที่มี อำนาจตัดสินใจในระดับนโยบายแล้วขยายผลต่อไป รวมทั้งยัง ทำงานร่วมกันกับหลาย ๆ องค์กร เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมอนามัย คณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือแม้กระทั่งองค์กรเอกชน เพื่อสาธารณประโยชน์

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย นอกจากที่กล่าวมาเยาวชนยังสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านการเมือง ตรวจสอบการทำงาน และพฤติกรรมของนักการเมือง สนับสนุนผู้สมัครและ พรรคการเมืองที่ดี ต่อต้านนักการเมืองที่ไม่ดี รวมทั้งให้ความ

ร่วมมือกับทางราชการในการพัฒนาประเทศ เช่น เสียภาษี ปฏิบัติตามกฎหมาย ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี คัดค้านนโยบายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม โดยศึกษาข้อเท็จจริงให้ถี่ถ้วน นำเสนอปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ชุมชนคัดค้านโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ร่วมกันปกป้องสิทธิของตนไม่ให้ถูกละเมิด และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องทางการเมืองให้กับประชาชนทั่วไปหรือเยาวชนในท้องถิ่นของตน

ความสำคัญของเยาวชนกับการพัฒนาประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตยของเยาวชนโดยการเรียนรู้ การปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ รับผิดชอบหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย มีคุณธรรมและจริยธรรมในระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้เป็นการปลูกฝังให้เยาวชนมีวิถีคิดและการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทย วัฒนธรรมประชาธิปไตย หมายถึง วิถีชีวิตหรือแนวทางการดำรงตนในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมของประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย โดยการที่ประชาชนนำเอาหลักการและความเชื่อของระบอบประชาธิปไตยมาประพฤติปฏิบัติตน ทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ตลอดจน

เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

การประกอบอาชีพและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้ การประพฤติดนจะต้องสอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ตามที่กฎหมายกำหนด และเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองระดับต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ไม่ละเมิดร่างกาย ชีวิต สิ่งของของผู้อื่น ให้ความเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมทุกระดับ รู้ถูก รู้ผิด รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย มีจิตใจเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงต่อผู้อื่น และมีจิตสำนึกในกิจกรรมของส่วนรวม ช่วยกันพัฒนาครอบครัว ชุมชน หมู่บ้านของตนให้น่าอยู่และช่วยกันทำสิ่งเจริญให้เกิดขึ้นในประเทศและท้องถิ่นของตน เป็นต้น และหากเยาวชนได้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในสังคมหรือชุมชนนำเอาหลักการของประชาธิปไตย มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต จนกลายเป็นเรื่องปกติหรือความเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน จะเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคมไทยให้เข้มแข็งมากขึ้น

วัฒนธรรมประชาธิปไตยยังช่วยส่งเสริมการสร้างสังคมประชาธิปไตย เป็นสังคมที่ปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย และเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ประชาชนรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความเต็มใจที่จะประนีประนอมผ่อนปรนให้กันและกัน มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงเสมอ ซึ่งสังคมประชาธิปไตยจะมีขึ้นหลายระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับสถานศึกษา ระดับหน่วยงานหรือองค์กร ระดับชุมชน ระดับสังคม และระดับประเทศชาติ

การดำเนินชีวิตให้สอดคล้องตามหลักการประชาธิปไตย ยังทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่หมายถึงอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เพื่อประชาชน และโดยประชาชน ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเองและชุมชน สังคม ที่ตนอาศัยอยู่ด้วยความรับผิดชอบ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารดูแลประเทศได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันมีความเข้มแข็งเป็นจริงมากขึ้น เพราะเยาวชนได้เรียนรู้และเข้าใจ

เขาวงกตกับกาพย์ส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

ถึงสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความรับผิดชอบ ความเสมอภาคของตน และของผู้อื่นอย่างสมดุล ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งยังทำให้เยาวชนได้เรียนรู้และเข้าใจ ประชาธิปไตย คือ ชีวิตประจำวันเป็นเรื่องใกล้ตัว ไม่ใช่เรื่อง ของการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ รัฐสภาและพรรคการเมืองเท่านั้น ประชาธิปไตย คือ การที่คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ภายใต้สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ภายใต้กฎกติกาของสังคม มีความสามัคคีเอื้ออาทร และมีน้ำใจต่อกัน มีการประนีประนอม พึ่งพาอาศัยเพื่อให้ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ ภายใต้กรอบความคิดที่มีหลักการและเหตุผล มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความพอเพียงไม่เอาเปรียบ เคารพในสิทธิเสรีภาพ ยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนและผู้อื่น ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วม

พัฒนาประชาธิปไตยของเยาวชนเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนมีวิถีคิดและการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ซึ่งจะสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย พร้อมทั้งสังคมประชาธิปไตย และยังทำให้อำนาจอธิปไตยของประชาชนมีความเข้มแข็งเป็นจริงมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยให้เข้มแข็งและดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

บทสรุป

เยาวชนเป็นรากฐานสำคัญของประเทศในอนาคตและเป็นเสมือนคลื่นลูกใหม่ ที่มีไฟพลังขับเคลื่อนประชาธิปไตย มีพลังความ

มุ่งมั่นสร้างสรรค์ มีดวงจิตที่สะอาด บริสุทธิ์ งดงาม ปราศจากเลศนัย และผลประโยชน์ที่แฝงเร้นอยู่เบื้องหลัง ดังนั้น เยาวชนจึงเป็นต้นกล้าประชาธิปไตยที่สำคัญยิ่งที่จะงอกงามขึ้นมาอย่างอุดมสมบูรณ์

เยาวชนกับกิจกรรมส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

เราชวนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศไทย

ด้วยความเป็นประชาธิปไตย และด้วยสภาพการณ์ปัจจุบัน เป็นยุคแห่งความขัดแย้งทางการเมือง ส่งผลให้การเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยไม่พัฒนาก้าวหน้า เท่าที่ควร และในบางครั้งก็ถดถอยลงด้วยซ้ำ หากเยาวชน คนหนุ่มสาวเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย ด้วยการศึกษารเรียนรู้และตระหนักในคุณค่าระบอบประชาธิปไตย รู้บทบาทและหน้าที่ของตน ดำเนินชีวิตตามหลักประชาธิปไตย โดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ การปฏิบัติตนตามแนวทาง ดังกล่าว จะสามารถแก้ไขปัญหาของประเทศ พร้อมทั้งส่งผลให้ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยเกิดการพัฒนา

อย่างไรก็ตามการที่จะให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประชาธิปไตย หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องส่งเสริม สนับสนุนทั้งเรื่องการศึกษา การมีพื้นที่ให้กลุ่มเยาวชนได้แสดงออก ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ โดยการส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับประชาธิปไตย และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับเยาวชนโดยการประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดีในระบอบ ประชาธิปไตย สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมการพัฒนาการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่าง ยั่งยืนสืบไป

เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย

บรรณานุกรม

กรมประชาสัมพันธ์. **สาระความรู้เพื่อประชาธิปไตย.**

กรุงเทพมหานคร : กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๑.

ทสมล ชนาดิษฐ์. **หน้าที่พลเมือง.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อัมรินทร์, ๒๕๕๘.

สถาบันพระปกเกล้า สำนักวิจัยและพัฒนา. **เพิ่มพลังพลเมืองเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร :

บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์จำกัด, ๒๕๕๕.

สถาบันพระปกเกล้า สำนักแผนพัฒนาการเมือง สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง. **รายงานการศึกษาแนวทางการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชน.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๔.

สถาบันพระปกเกล้า สำนักแผนพัฒนาการเมือง สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง. **รายงานวิจัย สำนักพลเมือง.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๔.

สมบูรณ์ สุขสำราญ. **อุดมการณ์ วัฒนธรรมและการเป็น**

ผู้แทนในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร :

ส เจริญ การพิมพ์, ๒๕๕๖.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

การสร้างสรรค์วัฒนธรรมประชาธิปไตย ตอน การเคารพ
สิทธิของตนเองและผู้อื่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการ
โรมพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๕๓.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **พลเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๘.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **วัฒนธรรมทางการเมือง**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **วิถีประชาธิปไตยในสังคม
ประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๘.

อภิชาติ ดำดี. **หลักพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมวิถีชีวิต
ประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศูนย์การพิมพ์
แก่นจันทร์ จำกัด, ๒๕๔๙.

เว็บไซต์

กิตติยา โสภณโกไคย นักวิชาการ สำนักส่งเสริมมาตรฐาน สำนักงาน
ตรวจเงินแผ่นดิน ““คุณธรรม” “จริยธรรม” และการดำรง
อยู่ในสังคมประชาธิปไตย” สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน
๒๕๕๙ จาก [http://www.ombudsman.go.th/10/
ethical/ethical0.pdf](http://www.ombudsman.go.th/10/ethical/ethical0.pdf)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง “สาระการเรียนรู้ที่ ๒
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต
ในสังคม” สืบค้นเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙
จาก <http://www.kullawat.net/civic/index.htm>

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ “เรื่อง ความเห็น
และข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ เรื่อง “วัฒนธรรมประชาธิปไตย เพื่อสู่สังคม
ประชาธิปไตย” สืบค้นเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙
จาก [http://www.nesac.go.th/comments/admin/
myfile/comment03129.pdf](http://www.nesac.go.th/comments/admin/
myfile/comment03129.pdf)

สำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์
กรมประชาสัมพันธ์ “หน้าที่พลเมืองและวัฒนธรรมไทย”
สืบค้นเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ จาก [http://hq.prd.
go.th/plan/ewt_news.php?nid=3036](http://hq.prd.
go.th/plan/ewt_news.php?nid=3036)

เราทุกคนมีส่วนร่วมในพัฒนาประเทศไทย

จัดทำโดย

กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เว็บไซต์ : www.parliament.go.th